MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
CENTRUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM ȘI EVALUARE

MIKES KELEMEN MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTÁRGYVERSENY
2026. február 28., megyei szakasz
5. osztály, magyar tagozat

- **minden tétel kötelező**
- **a tételek kidolgozására szánt idő: 3 óra**
- **megjelenés: 10 pont**

I. TÉTEL **45 pont**

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, majd oldd meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/válaszolj a kérdésekre!

Egy meleg, nyári napon Vörös, a róka éhesen bóklászott az erdő mélyén. A tűző naptól igen kitikkadt, így hát elballagott a tó partjára, és a víz fölé tartotta kiszáradt orra hegyét. Ahogy lefetyelni kezdte a friss vizet, látja ám, hogy egy hájas béka ül tőle nem messze egy nagy kövön.

– Nem rossz zsákmány ez ínség idején. Éhes rókának még a béka is mézes falatként esik – gondolta, majd lesunyt, és rávetette magát zöld ebédjére.

Viszont a halálra rémült béka menekülni akart a róka szorításából. Nem állt szándékában rókaeledelként végezni. Ki fél, az él. Ki él, annak bizony még vághat az esze. Összeszedte minden bátorságát, felfújta magát, és így szólott a rókához:

– Te, Vörös, ha meghagyod az életem, elárulok egy titkot neked. Rókanépnek való titok ez. Ha jól hegyezed füledet, ma éjjel olyan vacsorában lesz részed, mint az uraknak.

No, egyéb se kellett, a rókának felcsillant a szeme. Le is vette lábát a remegő béka hátáról.

– Na, mondd, te hidegvérű, mi az a fene nagy titok, mi a javamat szolgálná?

A béka ugrott egy nagyot, hogy tisztes távolságot tartson a rókától, aztán belekezdett a mondókájába:

– Ma hajnalban két gazda járt a tavon. Halászni voltak. Azt beszélték, annyi hal akadt a hálójukba, hogy nekik a csirkéhez biza már nem fűlik a foguk. Ma este rókát várnak vacsorára. Azt mondták, ha egy arra téved, a bendőjét tyúkkal az jól megtömheti.

Az ostoba rókának több se kellett. Futott, mint akit puskából lőttek ki. Nem akart lekésni a megtisztelő tyúkvacsoráról. Odafelé a nagy loholásban gondolatban már partedlit kötött, és sorban lakmározni kezdte a szebbnél szebb tyúkokat: feketét, fehéret, kendermagosat.

Időben érkezett a gazda portájához, az asszony pont vacsorához kongatott. Úgy gondolta, ezúttal nem az ól tetején át oson be a tyúkudvarba, hanem meghívott urakhoz méltóan az ajtón át közlekedik. Mikor első lába általért a kapun, a gazdasszony azon nyomban rókát kiáltott:

– Vasvellát, ásót, puskát hozzatok rögvest, mert itt jár a vörös!

A bélpoklos állat rögtön megfordult, és illa berek, nádak, erek, nagy sebesen az erdő felé menekült. Az emberek viszont gyorsabbnak találtattak, utolérték, és úgy elverték csontos hátát, mint a kétfenekű dobot. A szmöre farkát behúzva, meglapulva osont el az erdőszéli homokfalhoz, hová az odúját vájta. Másnap délutánig úgy aludt, mint akit agyoncsaptak. Az alvás most evés helyett esett az éhes rókának. Másnap, amikor felébredt, a fák már hosszú árnyékot írtak az erdei útra. Félve dugta ki az orrát mély vackából, s mivel emberszagot nem érzett, békalesőbe a kerek tó felé vette az irányt. Mikor már közel járt, messziről virított vörös bundája a bokrok között. A béka ezt látva rögtön menekülőre is fogta, mire a róka odakiáltott:

– Ne szaladj, koma! Köszönetet mondani jöttem!

– Köszönetet? – kvartyogta a béka meglepetten.

– Hát persze! Mi mást is mondhatnék annak, ki engem ily pompás vacsorához segített hozzá? Tyúkot tyúkkal faltam: sültet, főttet, kopasztottat. Jóllaktam, mint a dobi kutya. De, hogy a szót tovább ne szaporítsam, elárulom: nemcsak köszönni jöttem, hanem segítségedre is.

– Segítségemre? Miért kéne rajtam segíteni? – érdeklődött csodálkozva a béka.

– Ne csodálkozz, pajtás! Sok csodálkozás a tudatlanság jele. Tegnap, mikor vacsoráltam, fél hegyezett fülemre ezt hallottam az uraktól: „A csirkehúsra ráuntunk, báttya! Milyen szerencse, hogy erre tévedt ez a róka pajtás, megvendégelhettük urak módjára. Hanem most hús híján maradva, immár békára fáj a fogunk. Ma este elmegyünk a

tóhoz, és annyi békát fogunk a hálóval, amennyit nem szégyellünk, komám! Ej, királyi étek ám a békacomb!" Hát ekképpen diskuráltak fölöttem az emberek.

A béka rémültében szólni sem tudott. Még a szúnyog is megakadt keresztben a torkán. A róka, látva a brekegő félelmét, így folytatta:

– Látom, barátom, hogy reád ült a rémület. Ne félj! Lásd, méltó barátra tettél szert. Most én is jót teszek veled, mint ahogy te tettél velem a minap.

A béka nagyot nyelt és meghunyászkodott:

– Ne tartsd magadban, barátom! Ha már szívességet tettem neked, viszonozd azt, úgy illik!

– Hó, viszonzom is, ne aggódj te azon! – húzta száját széles, ravasz vigyorra a róka, majd folytatta: – Másik hegyezett fél fülemre meg azt hallottam, hogy az embernépek igencsak kedvelik a muzsikát, és szeretnek mulatni. Ha leszáll az este, se evésen, se alváson az eszetek ne járjon. Kezdjetek nótázni, a legjobb, ha mindjárt kórusban teszitek. Ha az embereknek kedvére lesz, akkor talán megszánják életetek, és nem sültök ki forró zsírban.

A róka, mondanivalóját befejezve, sarkon fordult és faképnél hagyta a hiszékeny békát. Mikor meglepte az este, vadászat közben is jól hallotta, hogy a rászedett békanépek miként daloltak kórusban egész éjszaka. Azóta is minden éjjel nótáznak a békák, ha nem hiszed, hallgasd meg őket te is!

(Váczi B. Nikoletta: *A róka és a béka*)

lesunyt – lehúzódott, meglapult
partedli – étkezéskor használt, nyakba köthető előke
szmöre – róka

1. Hogyan fogadták az emberek a rókát? Válaszolj 1–2 mondatban a szöveg alapján! 5 pont

2. Igazak vagy hamisak a következő kijelentések? Írd át a vizsgalapra az alábbi kijelentések betűjelét, és azt, hogy igaznak (I) vagy hamisnak (H) tartod őket! Minden kijelentéshez egyetlen jelölés tartozik.

a. Az események idején tikkasztó volt a hőség.
b. A róka kedvenc eledele volt a béka.
c. A róka fekete, fehér és kendermagos tyúkot vacsorázott.
d. A béka szívességből árulta el a titkot a rókának.
e. A békák megfogadták a róka tanácsát. 5 pont

3. Válaszd ki a megadott lehetőségek közül azt, amelyikhez a legközelebb áll a következő kifejezések, szavak jelentése! Írd át a vizsgalapra a helyes válaszok betűjelét!

1) *lefetyelni kezdte*	a. inni kezdte b. fújni kezdte
2) *nem fűlik a foguk hozzá*	a. nem fáj a foguk b. vonakodnak tőle
3) *mézes falatként esik*	a. nagyon jólesik b. leesik, mint a mézes kenyér
4) *a javát szolgálja*	a. felszolgálja a legjobb falatot b. előnyére válik
5) *vághat az esze*	a. értelmes, jó eszű, intelligens lehet b. felvághat valamivel 5 pont

4. Mutasd be 2–3 mondatban Vörös és a béka közti viszonyt! 5 pont

5. Magyarázd meg 3–4 mondatban, miért mondja ezt a róka!
Most én is jót teszek veled, mint ahogy te tettél velem a minap. 10 pont

6. Írd meg két mai béka 8−10 megszólalásból álló párbeszédét arról, hogy miért énekelnek esténként! 10 pont

Nyelvi igényesség, szövegkohézió, helyesírás 5 pont

II. TÉTEL **45 pont**

Az alábbi részletből kiindulva írj 1–1,5 oldalas varázsmesét!

Hajdanán, az idők kezdetén, amikor még csak a tündérek éltek a Földön, béke és harmónia uralkodott mindenfelé. A tündérek ültettek virágokat, fákat erre a kietlen, akkor még fiatalkorú bolygóra. Ők szórták el az első fűmagvakat, amelyeket aztán minden nap gondosan megfésültek a szél segítségével.

Minden egyes tündérnek megvolt a feladata. Volt, aki növényeket ültetett, volt, aki a hegyeket faragta ki, és olyan is akadt, aki nagy és hosszú árkokat ásott, amelyekbe vizet tereltek. Így alakították ki a folyókat, a patakokat és a kisebb ereket.

Az egyik tündér, akit Csillámkának hívtak, a hegyek lábainál dolgozott. Barlangokat vájt a sziklák oldalába. Egy nap gyönyörű csillogásra lett figyelmes. Az egyik alagútba beszűrődő nap fénye egy kristályra vetődött, amely ettől ezer színben játszott. A tündér annyira szépnek találta, hogy elhatározta, megtartja magának.

(Fecske László: *A kristálytündér*)

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
CENTRUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM ȘI EVALUARE

MIKES KELEMEN MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTÁRGYVERSENY
2026. február 28., megyei szakasz
6. osztály, magyar tagozat

- **minden tétel kötelező**
- **a tételek kidolgozására szánt idő: 3 óra**
- **megjelenés: 10 pont**

I. TÉTEL **45 pont**

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, majd oldd meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/válaszolj a kérdésekre!

Az úszó imbolygott a vízen. A fiú botot tartott a kezében, a zsineg jó erősen a bot végére volt kötve. A nádast kis szél ingatta. A víz nekiütődött a nádasnak, a nádszálak egyszerre meghajoltak, vékony zöld lobogójuk lengedezett. Az úszó himbálózott, kis piros hegye bukdácsolt. „Na, ez a hal – gondolta a fiú, merőn figyelte a zöld vízfelszínt. – Most harap, majd lerántja az úszót, és akkor kifogom. – Az úszót ringatta a víz. – Nagy halat fogok, valami nagy halat. – Eszébe jutottak a köves parti horgászok, hálójukban a ficánkoló arany pikkelyű halakkal, kövéren vergődtek a kövekre akasztott hálóban. – Anyám örül majd, hamar föltálaljuk a vacsorát, piros-fehér lisztben megforgatjuk a halat, és megsütjük." – Már szinte hallotta a zsír éles sercegését a lábosban. Kirántotta az úszót, a kék-fekete horog magányosan lengett a levegőben. Nem volt rajta csali semmi. Magához engedte lassan a horgot, közelről vizsgálgatta, hol ette le a hal a kapnivalót. Aztán a kis dobozhoz ment, ahol paprikás kenyérgalacsinok sorakoztak, megint fölerősített egyet a horogra. A víz szélén állt, aztán bemerészkedett combig, és onnan dobta be a horgot. Loccsant a víz, az úszó imbolygott a vízen.

Szürkült, lassan sötétedett. A túlsó part már nem is látszott. A fiú meredten figyelte az úszót, az vidáman lebegett a vízen. Csöndes volt a tájék. „Nem állhatok itt estig. Nem jön a hal. Jó lett volna valami nagy hal. Még várok." Nagyon izgatta a hal. Megint csúfolni fogják, megint semmi. Legalább egy kis hal. Kis keszeg. Kékszélű pikkelyekkel, nem is beszélve, piros uszonyokkal, jó lenne egy kis hal. „Még várok tíz percig." Az úszó bukdácsolt, de nem merült el. „Biztosan korán rántom be, és elmegy róla a hal. Majd vigyázok." Telt az idő. A fiú kihúzta a zsineget, és rajta volt a hal. Jó termetű, vastag, szép keszeg ficánkolt a bot végén, a szürkületi fény csillogott rajta. Boldog volt a fiú, kezéhez eresztette a halacskát, kiakasztotta a horogból, a földre kellett letenni, nem is tudta egy kézzel tartani. Ott feküdt a füvön, szeme körül sárga karikával nézte őt a szép hal. A fiú vidáman szedelőzködött, tört egy vékony nádszálat, arra fűzte föl a halat. Aztán a kis szűk úton ment befelé a parthoz, hajtogatta maga előtt a bokrokat, vitte a zsákmányát meg a horgászbotot. A homokparton meggyorsította a lépteit, igyekezett haza. Dúdolt, még a fejét is ingatta.

– Szervusz! – egy mély hang köszönt rá az útmenti bokrok közül. – Hova igyekszel?

– Haza – mondta fojtott hangon a fiú. Nézte az idegen embert, borostás volt az arca, nagy kemény szőr ütközött ki rajta. Valami rongyos katonazubbony fedte a felsőtestét, de alatta nem volt ing. A lábán bakancs fűző nélkül, harisnya nem látszott. A fiú óvatosan tovább lépett. „Tolvaj – gondolta –, katonaszökevény, rabló. Agyonüt, elveszi a halamat."

– Hova tetszik menni? – „Jobb, ha én kérdezem" – gondolta a fiú.

– Sehova. Messze van a hazám, majd még megyek egy darabig. – Állt ott a férfi, gyámoltalanabbnak látszott, mint a fiú. Kezét dörzsölte össze, didergett.

– Én haza megyek – mondta nagy hangon a fiú. – Fogtam ezt a halat, szép hal, otthon megsütjük. Sietnem kell – hadarta.

– Siess csak! – A férfi a víz felé nézett, mintha várna onnan valamit.

A fiú meglendítette a botot meg a halat, és előrement. Törtetett tovább a bokrok közt. „Most leüt – gondolta –, kicsavarja a kezemből a halat." Aztán eszébe jutott a férfi éles szeme, égette a szem, mély szomorúság, barangolás, fáradtság lakott benne. Nagy messziről visszafordult, szaladt.

– Bácsi! – Semmi hang. – Bácsi! – A férfi ott állt még a bokrok közt, szinte meglapulva. – Arra gondoltam, arra gondoltam… Nem kell nekem ez a hal. Ha elfogadja. Nekünk rengeteg halunk van. Apám mindig hoz halat, én csak úgy fogom ezt… – Nyújtotta a férfinak, a szép hal ezüstje köztük lebegett. A férfi lassan mozdult meg. – Meg lehet sütni. Ez már komoly hal. Ehető. – A férfi bizonytalanul vette át, bólintott. Ő is nézte a halat, majd megint a bokrok közé fülelt.

A fiú szaladt hazafelé. Végigfutott az úton, átröpült a kiálló nagy gyökereken, a drótkaput bevágta maga mögött.

– Na, rád aztán számíthatunk – mondta neki az anyja. – Hol a csudában kóborolsz ilyen sokáig? És persze, semmi. Sose fogsz te semmit. Érteni kell ehhez. Azt hiszed, csak rákötsz a botra egy zsineget, és kész. Na, gyere, edd meg ezt a kis puliszkát! Nem engedlek többé a vízre, arra számíts!

A bátyja is ott állt fölötte.

– Na, nagylegény? Semmi, igaz? Mert olyan ügyetlen vagy, amilyet még nem láttam! Add ide azt a botot! Ezt nem látod többé, ne félj! – Kiragadta a kezéből a botot, és vitte a kamrába. – Mafla. Nem mész horgászni többé, ne félj!

„Nem félek – gondolta a fiú. Maga előtt látta a férfi éles tekintetét, ahogy meredt a halra. – Szép halat fogtam" – gondolta. És ette a puliszkát.

(Gyurkovics Tibor: *Az én halam*)

1. Mit tett a fiú azért, hogy halat fogjon? Válaszolj 1–2 mondatban a szöveg információi alapján! 5 pont

2. Igazak vagy hamisak a következő kijelentések? Írd át a vizsgalapra az alábbi kijelentések betűjelét, és azt, hogy igaznak (I) vagy hamisnak (H) tartod őket!

a. A fiú puliszkát használt csalinak.
b. A főszereplő korábban már horgászott sikertelenül.
c. A fiú nem akarta hazavinni a halat.
d. A fiú megsajnálta az idegent, ezért adta neki a halat.
e. A fiú megbánta, hogy elajándékozta a halat.

5 pont

3. Válaszd ki a megadott lehetőségek közül azt, amelyikhez a legközelebb áll a következő kifejezések, szavak jelentése! Írd át a vizsgalapra a helyes válaszok betűjelét!

1) merőn figyelte	a. megmérte, milyen messze van b. hosszan tartotta rajta a szemét
2) szedelőzködött	a. indulásra készülődött b. összeszedett egy betegséget
3) ütközött ki	a. feltűnően, nagyon látszott b. balesetet okozott
4) meglapul	a. laposra ver b. magát összehúzva rejtőzködik
5) történtett	a. határozottan és céltudatosan haladt b. mindent eltört, ami az útjában volt

5 pont

4. Mutasd be 2–3 mondatban a fiú és családja viszonyát a szöveg alapján! 5 pont

5. Értelmezd a következő szövegrészletet 4–5 mondatban a szöveg alapján!

„A fiú meglendítette a botot meg a halat, és előrement. Történtett tovább a bokrok közt. »Most leüt – gondolta –, kicsavarja a kezemből a halat.« Aztán eszébe jutott a férfi éles szeme, égette a szem, mély szomorúság, barangolás, fáradtság lakott benne. Nagy messziről visszafordult, szaladt.

– Bácsi! – Semmi hang. – Bácsi! – A férfi ott állt még a bokrok közt, szinte meglapulva. – Arra gondoltam, arra gondoltam… Nem kell nekem ez a hal. Ha elfogadja. Nekünk rengeteg halunk van. Apám mindig hoz halat, én csak úgy fogom ezt… – Nyújtotta a férfinak, a szép hal ezüstje köztük lebegett. A férfi lassan mozdult meg. – Meg lehet sütni. Ez már komoly hal. Ehető. – A férfi bizonytalanul vette át, bólintott. Ő is nézte a halat, majd megint a bokrok közé fülelt."

10 pont

6. Írd meg 4–5 mondatban, mit mesélne az idegen férfi a barátainak a fiúval való találkozásról! 10 pont

Nyelvi igényesség, szövegkohézió, helyesírás 5 pont

II. TÉTEL **45 pont**

Az alábbi részletből kiindulva írj egy 1–1,5 oldalas élménybeszámolót Kitti nevében az általa átélt eseményekről! Adj címet is írásodnak!

Kitti nem tudta felidézni, hogyan került haza. Csak annak örült, hogy végre eltűntek a számonkérő és csodálkozó pillantások. Az ágyon feküdt ruhástól, a hajából még mindig csöpögött a víz, a szoknyája még mindig nedvesen tapadt a testére, de a takaró jótékonyan elrejtette őt a világ elől. Itt biztonságban érezte magát. És remélte, hogy soha többé nem kell előmerészkednie és beszélnie másokkal. Csak egy baj van! Az élénk képzelete. Az elől nem tud elmenekülni, és elbújni a takaró alá. Ide is követték a gondolatok és a képek. Hiába csukta be a szemét, akkor is látta maga előtt Bianka csalódott tekintetét, Barnabás zavarodottságát, azt, ahogyan elkapja a pillantását, és lehajtja a fejét. Soha többé nem fognak szóba állni vele ezek után! Soha! Soha! Soha! Soha! Soha!

(Wéber Anikó*: Cseresznyeliget titka*)

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
CENTRUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM ȘI EVALUARE

MIKES KELEMEN MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTÁRGYVERSENY
2026. február 28., megyei szakasz
7. osztály, magyar tagozat

- **minden tétel kötelező**
- **a tételek kidolgozására szánt idő: 3 óra**
- **megjelenés: 10 pont**

I. TÉTEL **45 pont**

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, majd oldd meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/válaszolj a kérdésekre!

A vendégek még meg se jöttek, de Karcsika már azt várta, hogy elmenjenek. Az volt az egészben a legjobb, igaz, nagyon kellett figyelni, hogy a vendégek mikor indulnak el, nem volt szabad se túl hamar, se túl későn kimenni utánuk a nagyszobába, mert ha túl hamar ment, akkor még találkozott velük, és be kellett mutatkozni, meg el kellett mondani, hogy hány éves, és hogy milyen az iskola, és mi lesz, ha nagy lesz, a néniktől puszit is kapott a bácsiktól meg barackot, és mind a kettőt egyformán utálta. Ha viszont túl későn ment, akkor már anya visszajött, és kivitte a csészéket. Szóval akkor kellett elindulni, amikor már búcsúzkodni kezdtek, és elindultak kifele a konyha meg az előszoba felé, viszont gyorsnak kellett lenni, hogy még ott találhassa az asztalon a sárga fajansz kávécsészéket, az aljukon a finom, édes kávémaradékkal, amit aztán gyorsan, hogy senki ne vegye észre, megivott.

Mindig más volt, néha keserű és folyós, néha egészen édes és sűrű, mint valami különös fekete méz, olyan, hogy az ujját is bele kellett dugja a csuporba. A kávé keserűsége a felnőttség íze volt, Karcsika nagyon szerette.

A kávéfőzést is szerette nézni, a kávéfőző olyan volt, mint egy kis űrhajó, alul a henger alakú víztartály, fölötte a kávétartó alul a kis alumíniumcsővel és benne a két szűrővel, amik közé a kávé került, mindig ugyanannyi, két műanyag mérőkanálnyi, a kétoldalas fehér műanyag kanál nagyobbik felével kimérve. A kávéfőző tetejére a kúp alakú fémtető került, a görbe kis csővel, ezt az egészet egy nagy csavarral kellett lezárni, a csavar kicsit hegyes volt, szép fekete, olyan mint a frissen főtt kávé.

Anya éppen a tetőt csavarta volna fel a kávéfőzőre, amikor csengettek. Karcsika tudta, hogy a vendégek lesznek azok, indult is volna már a szobájába, játszani a légókkal meg az ólomkatonákkal, amikor támadt egy nagyszerű ötlete. Olyan, amitől sokkal több lesz a kávé, és sokkal finomabb is. Gyorsan levette a kávéfőző tetejét, aztán a felső szűrőt is, kinyitotta a pléhdobozt az őrölt kávéval, kivette a műanyag kanalat, aztán betett még egy mérőkanálnyi kávét a kávétartóba, kicsit kipúpozódott, de a felső szűrővel Karcsika ügyesen lenyomta, aztán még egy kanállal rákanalazott, ezt már nagyon nehéz volt lenyomni, egy kevés kávé ki is szóródott az asztalra, de azért még éppen sikerült, pont időben, mert közben anya bekísérte a vendégeket a nagyszobába, és jött is már vissza a konyhába, hogy feltegye a kávét. Karcsikának épp csak annyi ideje maradt, hogy leseperje az asztalról a földre a kiszóródott kávét, aztán ment is már be a szobájába, vissza a játékaihoz.

Nem sokáig kellett várni, Karcsika nemsokára meghallotta a kávéfőző szürcsölő hörgését, olyan volt, mint máskor, de nem egészen. Valahogy mintha haragosabban szólt volna. Amikor Karcsika kisebb volt, félt is ettől a hangtól, olyan volt, mintha egy sárkány morgott volna valahol a falon túl, vagy az ágy alatt, reggelenként sokszor erre a hangra ébredt, és elképzelte, hogy egy nagy, zöldpikkelyes sárkány fújja a tüzet kint a konyhában. Vagyis nem a tüzet, hanem a kávét. Amikor egész kicsi volt, apa azt mesélte, hogy a kávé igazából a sárkányláng kormából van. Persze tudta, hogy nincsen a konyhában semmiféle sárkány, de akkor is, jó játék volt ezen gondolkozni. De a sárkány most a szokásosnál is haragosabbnak tűnt. Hát persze, gondolta Karcsika, hiszen a sokkal több kávét sokkal nehezebb lehet kifújni. De azért sikerülni fog, ebben biztos volt, várta is, hogy az a szörcsögés üteme felgyorsuljon, hogy aztán hangosan-hangosan kifolyjon a kávé. De nem folyt. Hanem csend lett. Nagyon nagy csend.

Nem telt el nagyon sok idő, Karcsika mégis úgy érezte, mintha legalább egy negyedóra telt volna el, vagy még annál is több, két vagy három rajzfilmnyi idő, és akkor meghallotta, hogy apa azt mondja hangosan bent a nagyszobában, hogy szívem nézd már meg, hogy mi van azzal a kávéval, és hallotta, hogy anya elindul a konyha fele, és nem bírta ki, neki is muszáj volt kimenni. Pont egyszerre értek oda anyával, egyszerre menetek be a konyhába, a kávéfőző ott volt a gázon, kéken nyaldosták az alját a lángok, és úgy remegett, mintha fázott volna, hallatszott, hogy az alja oda-odakoccan a platninak. Karcsika hallotta, hogy anya azt kiáltja, úristen, fel fog robbanni!, és tényleg, a kávéfőző megmozdult, horkant egyet, aztán remegni kezdett, de annyira, hogy felborította nyeles ibriket, amibe a kész kávé szokott belefolyni, aztán

mintha kék lángok csaptak volna ki az aljából, kék lángok és dübörgés, emelkedni kezdett, sőt, repült, gyorsan-gyorsan, fel egészen a plafonig, közben pörgött a tengelye körül, aztán egyszerre ömleni kezdett a csövéből a gőz és a kávé, frissen, feketén spriccelt mindenfele, főleg a fehér falra, a konyhát megtöltötte a kávé illata, Karcsika elképzelte, hogy a plafon egészen fekete lesz a sok kávétól, olyan fekete, mint az űr, a kávéfőző meg elszáll, mesze, bele a kávészagú végtelenbe.

(Dragomán György: *Rakéta*)

platni – a tűzhely fedőlapja

1. Milyen szerepe volt az egyes családtagoknak a vendégek érkezésekor? 5 pont
2. Igazak vagy hamisak a következő kijelentések? Írd át a vizsgalapra az alábbi kijelentések betűjelét, és azt, hogy igaznak (I) vagy hamisnak (H) tartod őket!
   a. Karcsika édesanyja mindig három műanyag mérőkanálnyi kávét tett a kávéfőzőbe.
   b. Karcsika tudatosan vállalta a kockázatot, hogy a kávéfőzés félresikerülhet.
   c. Karcsikát nem kapták rajta a kávémaradékok kóstolásán.
   d. Karcsika kisebb korában azt képzelte, hogy egy zöldpikkelyes sárkány tüzet fúj a konyhában.
   e. Karcsika unalmában ment ki a konyhába megnézni, hogyan fő a kávé. 5 pont
3. Milyen gondolatok járnak Karcsika fejében, miközben várja, hogy kifolyjon a kávé? Fejtsd ki válaszod 3–4 mondatban a szöveg információi alapján! 5 pont
4. Mutasd be Karcsika viszonyulását a vendégekhez 3–4 mondatban! 5 pont
5. Értelmezd 3–4 mondatban a következő részletet!
   „A kávé keserűsége a felnőttség íze volt, Karcsika nagyon szerette." 10 pont
6. Írd meg 4–5 mondatban az apa beszámolóját a történtekről! 10 pont

Nyelvi igényesség, szövegkohézió, helyesírás 5 pont

II. TÉTEL **45 pont**

Az alábbi részletből kiindulva írj legalább 1–1,5 oldalas naplóbejegyzést!

Ma beteg vagyok, és azzal szórakozok, hogy nem megyek suliba. Azt hiszem, tegnap sportkörön kitörtem valamelyik alkatrészemet. Anyu ugyan gyanakszik holmi dolgozatra, ám ez csak aljas rágalom. Nem hiszem, hogy ma történne valami izgalmas. De ha történik, föltétlenül írok még. – Hát történt. Még csak fél 12 van, és már annyi minden történt.

(Janikovszky Éva: *Naplóm*)

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
CENTRUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM ȘI EVALUARE

MIKES KELEMEN MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTÁRGYVERSENY
2026. február 28., megyei szakasz
8. osztály, magyar tagozat

- **minden tétel kötelező**
- **a tételek kidolgozására szánt idő: 3 óra**
- **megjelenés: 10 pont**

I. TÉTEL **45 pont**

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, majd oldd meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/válaszolj a kérdésekre!

Mama fogta a kezemet, úgy mentünk lefelé a lépcsőn. Mama mindig fogja a kezemet útközben. Iskolába menet vagy ha bárhova sietünk, még húz is. Ilyenkor kicsit ráhagyatkozom, s ő kétpercenként rám szól:

– Dani, ne húzasd magad! – És továbbra is húz.

De a lépcsőn lefelé nem tud húzni. Ki is szabadítottam a kezemet, mert az aranyhörcsög megmozdult. Éreztem, ahogy útnak indul a derekam körül. A kisingen keresztül is csiklandoztak az apró karmai.

Magdiék magasan laknak, a hatodikon. Hosszan keringőztünk hát a lépcsőn lefelé. Puhán rátettem a kezemet kívülről az aranyhörcsögre, hogy legalább ő hagyjon el a csiklandós keringőzéssel. Mármint a derekam körül. Egy helyben maradt, de döfködte a tenyeremet az orrával.

Felsandítottam a mamára. A lépcsőfokra figyelt, nem vett észre semmit.

Jobb, ha nem tud róla, ebben biztos voltam.

Magdinak születésnapja volt, és majd a fél osztályt meghívta. Mindnyájunknak géppel írt meghívót adott át, még a múlt héten. Méghozzá borítékban. A borítékon rajta volt a nevem, meg az otthoni címünk is.

Amikor apa kézbe vette, elnevette magát, és azt mondta:

– De előkelőek vagytok! Még az is rajta van a meghívón, hogy a születésnap hánytól hányig tart. Úgy, mint külföldön. Jól megy ezeknek a mai gyerekeknek.

[…] Finom csokoládétorta volt, meg utána fagylalt is. Magdi anyukája maga csinálta. A tortán fehér cukorból ez állt: „Éljen Magdi!" – és nyolc gyertya volt rajta. A nyolc gyertyát meg lehetett gyújtani, ezt az önző Magdi maga csinálta (ott állt mellette az anyukája is), de elfújni már mi fújhattuk el. Fújtuk is hosszan, libegett a láng ide-oda, amíg nagy erőlködve összevissza fújtuk, és aztán szép kéken füstölgött a nyolc kanóc. Csuda jó volt.

Mondta is Magdi anyukája:

– No, ideje ablakot nyitni!

De akkor Magdi felsikoltott:

– Azt nem lehet! Huzatot kap, megfázik az aranyhörcsög! – És odaugrott védelmezve az ablak melletti kalitkához, és mintha egy pici babához szólna, úgy selypegte: – Te szegény, szegény, veled senki sem törődik!

[…] Még nem mondtam eddig: a legizgalmasabb, a legklasszabb születésnapi ajándék ez az aranyhörcsög volt. Magdi az igazi apukájától kapta, aki helyett most másik van. Aranybarna, eleven, selyempuha, csuda kedves jószág volt ez a kis hörcsög, olyasféle, mint egy egér, de nagyobb és szebb. És nem félt. Csak Magditól, mert amikor ő nekünk mutogatta, túl hirtelen, túl erőszakosan kapta a markába.

Mondtam is neki:

– Fogd puhábban. Nem úgy kell.

Mire ő rám öltötte a nyelvét.

– Mi közöd hozzá!

Mi, gyerekek is rengeteg játékot hoztunk, mert azt úgy illik. A mamám odahaza, még indulás előtt, azt mondta:

– Nem kaptam Matchboxot, vettem egy kisipari utánzatot százhúsz forintért.

– Ejha! – mondta apa, és csóválgatta megint a fejét.

– Nézd, apa – álltam elé –, neked valódi gőzmozdonyod volt, magad mondtad.

Elmosolyodott. Rögtön láttam, azon mosolyog, hogy ugyanazzal a kézmozdulattal magyarázok, amivel ő szokott.

– Ez igaz – felelte –, de én három évig vágytam rá, és vagy jó harminc éve egyfolytában szégyenlem, mert édesanyám azt mondta, amikor megkaptam végre, hogy kierőszakoltam, pedig nagyon drága volt.

– De mégis volt! – szögeztem le.

– Jó. Hagyjuk. – Legyintett. Nem szóltam semmit sem.

Apával gyakran végződnek ilyen furcsán a beszélgetéseink. Mama más. Ő nem vonul vissza, kiadja a mérgét.

Véget ért a lépcső, kiléptünk a kapun. Mama megint nyúlt a kezem után. El kellett engednem az aranyhörcsögöt.

– No, Danikám, jól mulattál? – kérdezte.

Az aranyhörcsög túlfelől, a bordáim mellett lassan megindult fölfelé az ingem és a melegítőfelsőm között. Felnéztem a mamára, és félni kezdtem tőle, de nagyon.

Úgy történt ugyanis, hogy amikor mama értem jött, és én már a gyerekektől elbúcsúztam, hogy induljunk, anya megállt a Magdi anyukájával az ajtóban.

– Tudod, drágám, a fagylaltot úgy csináltam – hallottam a fejem fölött a Magdi anyukáját. Míg ott toporogtam mellettük, gondoltam, elbúcsúzhatnék én az aranyhörcsögtől is. Lesz rá időm bőven. A konyhaajtó nyitva volt, bementem, s odaálltam a kalitkája elé. Közelebb jött, s felém szimatolt. Olyan édes pofája volt, s úgy fintorgott a hosszú bajuszkájával, hogy meg kellett fognom. Kinyitottam a kalitkaajtót, és benyúltam. Én imádom az állatokat. És mindet megfogom. Még a meztelen csigát is, amire mindenki azt mondja: fuj!

Az aranyhörcsög, amikor benyúltam, odajött az ujjamhoz. Egy mozdulat, és máris a kezemben volt. Emeltem a vállam felé, hogy odategyem.

Amikor kintről a mama hangja:

– Dani, gyere már! Meddig várjak rád?!

Nem gondoltam én semmire. Még arra sem, hogy nekem miért nincs aranyhörcsögöm. Meg hogy nekem miért nem lehet macskám, kutyám, madaram, teknősöm. A vállam helyett becsúsztattam a kezem a melegítőfelső cipzárja mögé, s ott szétnyitottam a markomat. A kis állat lehuppant odabent a derekamig. Ott megfogta a gumi. Egy mozdulattal betűrtem a melegítő alját a nadrágomba, egy másikkal felhúztam a cipzárat a nyakamig. S máris ott álltam a mama mellett. Így indultunk el.

(Lengyel Balázs: *Az aranyhörcsög.* Részlet)

1. Mutasd be Danit 3–4 mondatban az olvasott részlet alapján! 5 pont
2. Igazak vagy hamisak a következő kijelentések? Írd át a vizsgalapra az alábbi kijelentések betűjelét, és azt, hogy igaznak (I) vagy hamisnak (H) tartod őket!
   a. Dani édesapja úgy gondolja, túl nagy a felhajtás egy nyolcéves gyerek születésnapja körül.
   b. Dani zavarban van, amiért titkolózik az édesanyja elől.
   c. Dani édesapja mindig kiadja a mérgét.
   d. Dani irtózik a csupasz csigáktól.
   e. Dani szerint Magdi jó gazdája az aranyhörcsögének. 5 pont
3. Értelmezd 2–3 mondatban a következő részletet!

   Nem gondoltam én semmire. Még arra sem, hogy nekem miért nincs aranyhörcsögöm. Meg hogy nekem miért nem lehet macskám, kutyám, madaram, teknősöm. A vállam helyett becsúsztattam a kezem a melegítőfelső cipzárja mögé, s ott szétnyitottam a markomat. 5 pont
4. Mutasd be 3–4 mondatban az elbeszélő és Magdi viszonyát! 5 pont
5. Miért zárja le az apa a beszélgetést, amikor a fia a gyermekkori gőzmozdonyát kéri rajta számon? Fejtsd ki válaszod 4–5 mondatban! 10 pont
6. Írd meg 4–5 mondatban Magdi gondolatait, miután üresen találja az aranyhörcsög ketrecét! 10 pont

Nyelvi igényesség, szövegkohézió, helyesírás 5 pont

II. TÉTEL 45 pont

Az alábbi részletből kiindulva írj legalább 1−1,5 oldalnyi terjedelmű novellaszerű szöveget!

Megállt a terem ajtaja előtt. Igen, ő még emlékezett arra, amikor ez normális dolog volt, amikor ez a pillanat olyan megszokott könnyedséggel jött el, hogy az ember ügyet sem vetett rá. De az élet zajlik, az idő bütyköl a pillanatokon, semmivé teszi az egyiket, felmagasztal egy másikat, mindezt saját kénye-kedve szerint. Ha jól belegondol az ember, az idő egy kegyetlen, szemét kis gondnok az élet általános iskolájában. Eltűnődött a hasonlaton, és tetszett neki, de az ajtó mögötti zaj gyorsan visszarángatta a jelenbe. Be kell nyitnia, és aztán hömpölyöghet majd a vízözön, vagy más egyéb katasztrófák. Izzadt tenyérrel nyomta le a kilincset.

(Varga Lóránt: *Offline*)

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
CENTRUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM ȘI EVALUARE

MIKES KELEMEN MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTÁRGYVERSENY
2026. február 28., megyei szakasz
9. osztály, magyar tagozat

- **minden tétel kötelező**
- **a tételek kidolgozására szánt idő: 3 óra**
- **megjelenés: 10 pont**

I. TÉTEL **45 pont**

Írj 1–1,5 oldalas összefüggő szöveget *„Mit nem mondtál meg?”* címmel az átváltozástörténetekről az alábbi műre és olvasmányélményeidre építve! Szövegedben vedd figyelembe a következő szempontokat!

- az átváltozás okainak, folyamatának, következményeinek és megfordíthatóságának értelmezése
- a szereplők közötti viszony bemutatása
- a főszereplők érzelmeinek értelmezése az átváltozással kapcsolatban
- a narrátor viszonyulása az átváltozáshoz
- mesei/mitológiai motívumok értelmezése

– AZ IDVEZÜLTEK csak idvezültek maradnak, ha nincsenek is a mennyországban – dörmögött Gligor, amikor meglátta kastélya előtt a világító fákat, virágokat –, a medve meg csak medve. – Erősen megkeseredett szívében, s gondolta, be se megy, minek ijesztené halálra azt, aki legkedvesebb a szívének. Mit tudhatta ő még akkor, hogy az idvezültek mindenüvé magukkal hordják a mennyországot?!

Na, de hogy ne felejtsem szavam, ott állt Gligor, az öreg medve, a palota előtt, s elgondolta, hogy be sem eresztik talán, s ha igen, tán saját kutyái marják halálra. Bezörgetett mégis, hogy elbúcsúzzék jegyesétől, bocsánatát kérje, s hazaküldje apjához, az öreg királyhoz. Bezörgetett, mondom, jött is a kulcsár; a szolgák örvendezve köszöntötték, sürögtek körülötte, mint a pereszlen, s be is vezették menyasszonyához. Bemegy Gligor, szólni se tud, csak térdre borul a királylány előtt... az meg átöleli, megsimogatja haját, s nézi, mi lelhette.

– Bocsáss meg, kicsi virág – suttogta végül. – Igaz, mindjárt első percben meg kellett volna mondanom, de annyira, olyan szívemből szerettelek!

– Mit nem mondtál meg? – ijedezett a királylány.

– Hát – mutatott magára Gligor –, hát, hogy medve vagyok.

Szívből kacagott erre a királylány.

– De biza látom már, csakugyan az vagy! – ráncigálta Gligor haját. – Nem hiába, hogy ilyen medveségeket beszélsz, s ijesztgeted a kedvesedet.

Aztán közel vonta Gligor fejét, s megszagolta.

– Pihá, érzem is, milyen büdös medveszagú vagy – s két szívből jövő csókot nyomott rá.

Gligor azonban nem hagyta magát.

– Soha, soha nem fogom elfelejteni, milyen kicsike kis virág vagy. De nézd csak: úgysem maradhatunk együtt. Mit gondolsz, hogy fogadnálak el? Hét országra szóló gazember volnék, ha elfogadnálak.

Erre a királylány csak elővette kis nyeles tükrét, s odatartotta Gligor elé.

– Na, te bolondos! – veregette Gligor orrához az üveget; s csakugyan: a tükörből ismét az Erdők hercegének gyönyörűséges arca nézett vissza Gligorra, sápadtan, lefogyottan; szeméből patakokban csorgott, folydogált a könny.

Gligor egyszerre mindent megértett. Hiszen ő csak akkor herceg, ha a királylány mellett van, s különben, ha eltávolodik, az marad, aki volt, medve.

– Nem, nem – szorította arcához a királylány kezét. – Itt melletted csakugyan ember vagyok. De láthatod, melletted a fák is áttetszőek s ragyogóak, a lepkék is, a bogarak is drágakőből valók. Melletted én is levetem szőrcsuhám, karmaim s minden otrombaságom, mert te megszépítő vagy, s átformáló. Melletted minden könnyű és színes, mert bárhová mégy, magaddal viszed a mennyországot. De lásd, amint eltávolodom tőled, ismét medvévé válok, karmom, fogam, bundám nő, testem elnehezedik, szemembe visszaköltözik a buta otrombaság. És gyűlöl, fél mindenki tőlem; nincs teremtmény a világon, senki, aki átölelne, és megsimogatna. Bizony, kicsi virág. – És elmesélte a királylánynak, hogy s mint történt, hogy medvéből emberré s vissza, és megint visszaváltozott.

Látta a lány, hogy komolyan beszél, meg is ijedt, de hinni még mindig nem hitte. Elhatározta Gligor, hogy próbát tesznek. Másnap kora hajnalban ki is hajtottak a királylánnyal. Az erdő szélén, egy dombtetőn állították meg a kocsit, Gligor herceg leszállt, a lovak elé tűzte az ostort, s a szemközti oldalra mutatott. Na, kicsi virág, én most átmegyek arra a túlsó tetőre. Itt, melletted, az Erdők hercege vagyok. Mire odaérek, vagy tán még előbb, medvévé, púpos, öreg medvévé változom. Maradj csak itt, s lásd! – Azzal megcsókolta kedvesét, s nagy léptekkel indult a csengő-bongó füvek között, lefelé a völgynek.

Nem hitte a királylány a mesét – mint ahogy látom, még ti sem hiszitek –, nézte hát a kocsiból a herceget, s még gyönyörködött is délceg alakjában. Szűk harisnya volt azon, izmai ruganyosan játszottak, ahogy lépett, barna haját vidáman cibálta a hajnali szél. Szép volt, délceg volt, na!

Hanem alig ért a lejtő közepére, mintha megroggyant volna egy kicsit. Lépett még kettőt-hármat, s a királylány úgy vette észre, mintha valahogy meghízott volna. Igaz, nem láthatta tisztán, mert már messzicske volt, s háttal. De lám, egyszerre haja sem lobogott többé a szélben: sörtévé vált. Harisnyája, inge összehasadozott, s eltűnt. S jaj, helyette kéken ragyogó bunda borította az egyre otrombábban lépdelő testet. Most már szemlátomást köpcösödött, nehezedett, s mire a túlsó oldalra ért, lassan-lassan négy lábra ereszkedett, nagy púpja nőtt, s csak mászott tovább, felfelé az illatos füvek közt, lassan, idétlenül valóságos medve módjára.

Felér Gligor a ponkra, s megfordul. Nézi kedvesét, mit csinál. Mit? Ott ül a kocsiban, nem int, nem mozdul. A kocsi körül, félmérföldnyi távolságra csillog-villog a hegy, ragyognak a virágok, a páfrányok, a fák, azon innen, s túl minden rendes, mozdulatlan. Szusszan egyet a medve, indul lefelé, s nemsokára vissza is érkezik a kocsihoz. Igaz, most már nem mint medve, hanem mint az Erdők hercege, mert ahogy közeledett, úgy nyerte vissza emberi alakját, könnyűségét, szépségét, délcegségét.

– Szeretsz-e hát még, kicsi virág? – kérdezte a királylánytól.

Hallgatott a lány, nem nézett rá, nem szólt egy szót sem. Később is csak ennyit mondott:

- Kit hogy szeressek?

(Székely János: *Gligor, a medve*)

II. TÉTEL **45 pont**

Az alábbi részletből kiindulva írj 1,5–2 oldalas novellát egy káoszt okozó szerelmi történetről az Olümposzra látogató földi ember szemszögéből! Adj címet a novellának!

Sok az isten, sok a szöveg, sok a baj,
Itt van Khaosz, azért nagy a zűrzavar!
Jön Harmonia, rendbe tesz majd mindent,
Kronosz időt pörget, leszárítja arcomról a könnyet...

(Vigh Attila: *Isteni szerelem!*)

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
CENTRUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM ȘI EVALUARE

MIKES KELEMEN MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTÁRGYVERSENY
2026. február 28., megyei szakasz
10. osztály, magyar tagozat

- **minden tétel kötelező**
- **a tételek kidolgozására szánt idő: 3 óra**
- **megjelenés: 10 pont**

I. TÉTEL **45 pont**

Írj 1–1,5 oldalas értekezést *Virágének-motívumok hatása a mesterségesen generált reneszánsz tájképekben* címmel az alábbi szövegrészletekre és saját olvasmányélményeidre építve!

Első
Aenigma
Egy horvát virágének nótájára

Jelentem versben mesémet,
De elrejtem értelmemet;
Kérem édes szeretőmet,
Fejtse meg nékem ezeket:

Minap én úton jártomban,
Láték két hattyút egy tóban,
Hogy volna csendes úszásban
Együtt lassú ballagásban.

Gyakran egymásra tekintnek,
Kiről kitetszik szerelmek,
Egymáshoz való jó kedvek;
Hasonlók, mindketten szépek.

Hogy így együtt szerelmesen,
Ők úsznának szép csendesen,
Azonközben nagy sebesen,
Egy keselő csalárdképpen

Rájok menvén, az egyikét,
Körme között az szebbikét
Elkapá, foggatá szegént,
Mint szeretőt, kedve szerént.

Látván társa, bánatjában
Rív keserves kiáltásban,
Széllyel ballagván az tóban,
Nem tud, medgyen nagy bújában,

Mert látja társától váltát,
Látja maga özvegy voltát,
Bújában elszánta magát,
Óhajtja már csak halálát.

Huszonnegyedik. Poema vigesimum quartum. Kit egy bokrétáról szerzett
Már csak éjjel hadna" nótá[jára]

Most adá virágom nékem bokrétáját,
Magához hasonló szerelmes virágát,
Kiben violáját kötötte rózsáját,
Úgy tetszik, hogy értem ebből ő akaratját.

Viola szép színe mutatja hívségét,
Rózsa piros volta hozzám nagy szerelmét,
Fejér rózsa penig mondja tiszta éltét;
Nésze mint mutatja bölcs és eszes elméjét!

De látom, hogy evvel nemcsak azt jelenti,
Hanem viszont hogy én is oly légyek, kéri,
Hív, tiszta, szerelmes légyen szívem, inti,
Azminthogy ő magát is mondja hozzám lenni.

Azért e bokrétát, én édes szerelmem,
Megszolgálom s egészségedért viselem,
Mit parancsolsz véle nékem, így jól értem,
Higgyed, tehelyetted nem kell senki más nékem.

De te ne kövessed ez bokréta dolgát,
Ki noha most ily szép, de estve elhervad,
Virágja mind elhull, csak a töve marad,
Légy állandó hozzám végig, mint én tehozzád.

Gondolj miközöttünk való kötelezést,
Ne szerezzen senki miközöttünk eszvészt,
Mert bánja az Isten fogadás szegését,
Bünteti, héában aki vészi szent nevét.

Ezerötszáz és hetvennyolc esztendőben,
Egy szerelmes helyen hogy volnék rejtökben,
Az adá virágát akkor én kezemben,
Kit Istentűl kérek gyakran könyörgésemben.

Negyvenharmadik. A fülemilének szól
azon nótára, Altera inventio

Te, szép fülemile, zöld ágak közibe
mondod el énekedet,
De viszont azellen az én veszett fejem
mond keserves verseket,
Kiket bánatjában, szerelem lángjában
szép Juliáról szerzett.

Mennybéli szép harmat tégedet mosogat,
éngem penig könnyhullás
Szüntelen nedvesít s bánattal keserít,
hogy oly kemény, mint a vas,
Az én szép Juliám, kitől jómot várnám,
hogy lenne már irgalmas.

Az hév verőfénnek mivoltát nem érzed,
mert ülsz híves árnékban,
Éngemet peniglen gyújt buzgó szerelem,
sülök, fűlök lángjában;
Te szabad vagy, repülsz, hol akarod, szállsz, ülsz,
nem úgy, mint én e vasban.

Örömmel és szépen csak tavaszidőben
szép énekeket mondasz,
Énnékem peniglen mind nyárban, mind télben
versem oka csak panasz,
Kínomat számlálom, Juliát imádom,
dolgom nékem mind csak az.

Lengedező szellő s híves tiszta idő
tégedet gyakorta hűt,
Éngemet viszontag örökké való lang
olthatatlanképpen fűt,
Kegyetlenségével, Julia szemével
nagy szerelem üttön-üt.

Vagy te egészséges, én peniglen sebes
szerelem nyila miátt,
Énekelsz víg szóval, nem mint én, bánattal,
mert nem is érzed kínját
Az szép Juliának, kinek szép voltának
adta lelkem meg magát.

Jobb, és mindenekben különböz éntőlem
te boldog állapotod,
Egyenlők csak ebben vagyunk mi mindketten,
hogy énekedet mondod
Te is, szinte mint én, s fogyhatatlanképpen
csak arra vészed gondod.

Juliát gondolván és szavát hallgatván
egy kis fülemilének,
Juta bús elmémben ez enneháný versben
rendeltetett kis ének,
Kiben állapotja megtetszik mivolta
igazán életemnek.

II. TÉTEL **45 pont**

Az alábbi levélrészletből kiindulva írj 1–1,5 oldalas válaszlevelet Mikesnek a kedves néne nevében! Leveledben térj ki a leányok oktatásának szükségességére!

62

Rodostó, 11. junii 1725.

[…] Az is való, hogy egy országnak a boldogsága az ifjakot való jó neveltetésekből áll; a hadakozást, a tudományokot és a mesterségeket akkor kezdik tanulni. A mi boldogtalan országunkban mindezekre alkalmatossága nincsen egy ifiúnak, noha mindezekre olyan alkalmatos volna, mint akármely nemzet. Mindazonáltal úgy tetszik, hogy mégis jobban lehetne nevelni az ifiakot, ha az atyák arról jobban gondolkodnának. […] Mert ugyanis nézzük el, hogy neveltetnek nálunk az ifiak. […] Tizenkét vagy tizenhárom esztendős korában valamely collégyiumban béplántálják, ahonnét huszonnégy vagy huszonöt esztendős korában szabadul ki, olyan idejében, amelyben másutt már az olyan ifiú jó deák, jó históríkus, a gyeométriát, gyeográfiát szükségihez képest tudja, és már jó haditiszt. Nemcsak hadi dolgot, de országos dolgot is bízhatnak reája.

De már vigyük haza pompával a mi huszonöt esztendős deákunkot a collégyiumból, és nézzük meg, hogy annyi tanulás után mit tud, és hogy ha használhat-é valamit tudományával az országnak vagy magának. […] Mit tanult volt annyi esztendőkig? Csak a deák nyelvet. És egyebet nem tanulván, annak házánál hasznát nem sokat vészi, és a gazdaságban olyan tudatlan, mint mások. És a fizikájából annyit nem tud, mint a molnárja vagy a kovácsa, nem tudván csak annak is okát adni, hogy miért hinti meg vízzel annyiszor az égő szenit. Annyi deáksága után csak azt is a tiszttartójától kell megkérdeni, ha a szőllője délre vagy északra fekszik-é. […]Mindezekből látjuk, hogy a nyolc vagy kilenc esztendeig való tanulásnak, se maga, se az ország hasznát nem veszi. Mert a deák nyelvnek úgy venné hasznát, ha a

hadakozásról, az ország igazgatásáról és más tudományokról való könyveket olvasnának. De így a mi filozófusunk egy-két esztendő múlva olyan tudatlanná lészen, valamint a gondviselője, és ha a tiszttartójának nem kelletnék írni, talám az írást és az olvasást is elfelejtené. Nem akarom ezekből azt kihozni, hogy a deák nyelv haszontalan volna, hanem csak azt mondom, hogy egy nemesembernek idővesztés annyi esztendőkig csak azt a nyelvet tanulni, mivel amellett más egyéb hasznos tudományt is tanulhatna. […]

Én eleget predikálottam a fiakról, azért leszállok a predikállószékből, és menjen fel kéd is oda predikállani a leányokról, a' kédet illeti. Mert a leányok neveltetésére úgy kell vigyázni, valamint a férfiakéra. De még többet mondok, és azt mondom, hogy jól oktatni a leányokot olyan szükséges, valamint a férfiakot, és az egyike olyan hasznos az országnak, valamint a másika. Hogy lehet a'? Nem igaz-é az, édes néném, hogy egy jól nevelt, jól oktatott eszes leány asszonnyá változván, a fiát mind jól tudja nevelni, oktatni és tanyítani, és aztot az ország szolgálatjára alkalmatossá tenni? Ergo, hasznára vagyon tehát az országnak, ha leányokot jól nevelik és oktattatják. […]

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
CENTRUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM ȘI EVALUARE

MIKES KELEMEN MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTÁRGYVERSENY
2026. február 28., megyei szakasz
11. osztály, magyar tagozat

- **minden tétel kötelező**
- **a tételek kidolgozására szánt idő: 3 óra**
- **megjelenés: 10 pont**

I. TÉTEL **45 pont**

Írj 1,5–2 oldalas értekezést *A hősökkel együtt lélegző természet, avagy a líraiság szerepe Mikszáth novelláiban* címmel az alábbi novellarészletek értelmezésére és olvasmányaidra építve!

Olej nem ismerős a falusi szokásokkal. Nem sírt, nem akaródzott neki. Mit tudta ő, hogy az így kívánja az illedelem. A Brezina hallgatag fái nem tanították meg őt hazudni.

Boris meghalt, oda van, vissza nem tér többé. Szíve elszorult. Némán, fedetlen fővel kísérte ki a nyugalom helyére, a temetés után kifizette a papot és a kántort, aztán keservesen szemébe nyomta a széles kalapot, s megindult a veres fedelű akolba.

Ugyan miről gondolkozhatott az úton?

A régi, ismerős, százszor megjárt gyalogút volt, mégsem ismert rá. Azt hitte, idegen helyen bolyong. Hát a brezinai háztáj hová lett? Minden úgy áll, mint azelőtt, szemben a bércek, alant a selyemrét a futó patakkal, a kerekes kút az udvaron, s a nagy vályú az akol mögött. Minden, minden ott van, minden, minden úgy van, s még sincs ott semmi és még sincs úgy semmi... Valami hiányzik, üres, néptelen az egész ház tájéka.

A tündér Brezina ki van cserélve - egy sokkal szomorúbbal! (…)

Ritka nap, hogy most is ne jusson eszébe a felesége, s meg ne emlékezzék a mulandóságról, mikor egyszer csak ő is majd kifeslik az életből, csendes, mozdulatlan halott lesz, szépen elszólítják innen a temetőbe, és sohasem fogja többé látni a Brezinát, sem a veres aklot, sem a kilenc vezérkost, sem a száz bársonyürüt, miknek nincsen másuk széles e világon. És a nap azután is csak így fog sütni, mint most, s az erdő akkor is oly rejtelmesen fog susogni, mint ma, a fű nőni fog tavasszal, a patak vize fölenged meg befagy, új báránynemzedék vígan ugrándozza körül az ismerős bokrokat - csak ő nem lesz itt soha többé.

(Mikszáth Kálmán: *Az a fekete folt*)

Mikor leeresztette a zsilipeket Gyuri, megállt, várakozott. Hátha figyelmessé teszi a molnárnét a kerék megállítása, s kijön, megindíttatja? Senki sem jött sokáig. Egyszerre a gyertyavilág is elaludt bent a szobában. És a nagy némaságban csak mintha messze, nagyon messze csikordult volna egyet egy kulcs a zárban. Gyuri vigyorogva húzta szét nagy száját, kivicsorított apró fogai, amint bozontos fejét megrázta, úgy néztek ki, mintha valami fehér lepke vergődnék a fekete éjben.

Nagyon meggyűlt a víz éjjel táján a malomgátnál, s amint a két sziklás hegyoldal között megtorlódott, megduzzadt, de mert nem áradhatott ki, zúgva csapkodta egy darabig a gátat, majd a partokat, hanem aztán meggondolta magát, s szép csendesen visszafordult.

A hold most bukkan ki, s végighúzza ezüstös fényes haját a bágyi patak tükrén. A szél fölsivít bámulatában, felülről fúj, simogatni akarta a vizet - s íme, fölborzolta. A füzesek, a sás, a mogyorófabokrok reszketve hajtják le fejeiket, s gúnyosan suttogják: fölfelé folyik a bágyi patak!...

(Mikszáth Kálmán: *A bágyi csoda*)

Olyan vékony itt a fehérnép erkölcse, mint a suhogó nád, koronája hajló, töve mocsárba vész. S ennek is csak, váltig bizonyítom, az a kút az oka. Színes korsóikkal odajárnak a lányok, arra várják őket a legények. Az a savanyú kút az oka sok édes találkozásnak, sok keserű megbánásnak.

Cifrán kiöltözve, ropogós szoknyában, begyesen, kacéran, nyíllal a szemükben úgy húzódnak át, mint a pávák. Az ördögé már az, aki ezt az utat egy-két évig járja.

Ott van, hogy ne is említsem Vér Klárát, Péri Juditot, elég abból a szelíd Gál Magda esete.

(Mikszáth Kálmán: *Hova lett Gál Magda?*)

II. TÉTEL **45 pont**

Fogalmazd meg 1,5–2 oldalban egy romantikus költő intelmeit saját költőtársaihoz az alábbi részletekben megjelenített tapasztalatok és olvasmányélményeid alapján!

Gyakran nem érti emberét a kor;
Nagyot teremt nagy lelke erejébül,
És ez bukása! népét fölviszi
Olyan magasra, honnan az leszédül.
Még jó, ha költőt ér e balszerencse,
Az ész holt fénye egykor föllobog,
S feltámadását fogják ünnepelni
Világosabban látó századok.
(Petőfi Sándor: *Egressy Gáborhoz*, részlet)

Nem hal meg az, ki milliókra költi
Dús élte kincsét, ámbár napja múl;
Hanem lerázván, ami benne földi,
Egy éltető eszmévé finomul,
Mely fennmarad s nőttön nő tiszta fénye,
Amint időben, térben távozik;
Melyhez tekint fel az utód erénye:
Óhajt, remél, hisz és imádkozik.
(Arany János: *Széchenyi emlékezete*)

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
CENTRUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM ȘI EVALUARE

MIKES KELEMEN MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTÁRGYVERSENY
2026. február 28., megyei szakasz
12. osztály, magyar tagozat

- **minden tétel kötelező**
- **a tételek kidolgozására szánt idő: 3 óra**
- **megjelenés: 10 pont**

I. TÉTEL **45 pont**

Írj 1,5–2 oldalas értekezést *Lélekben őrzött értékek Radnóti Miklós költészetében* címmel az alábbi részletek értelmezésére és olvasmányaidra építve!

Nyarakra gondolunk s hogy erdeink
majd lombosodnak s bennük járni jó,
és kertjeinknek sűrü illatában
fáján akad a hullni kész dió!
s arany napoknak alján pattanó
labdák körül gomolygó gombolyag,
gyereksereg visong; a réteken
zászlós sörényü, csillogó lovak
száguldanak a hulló nap felé!
s fejünk felett surrog és csivog
a fecskefészkektől sötét eresz!
Így lesz-e? Így! Mert egyszer béke lesz.
Ó, tarts ki addig lélek, védekezz!
(*Hinusz a békéről*)

Eső esik. Fölszárad. Nap süt. Ló nyerít.
Nézd a világ apró rebbenéseit.

Egy műhely mélyén lámpa ég, macska nyávog,
vihogva varrnak felhőskörmü lányok.

Uborkát esznek. Harsan. S csattog az olló.
Felejtik, hogy hétfő s kedd oly hasonló.

A sarkon túl egy illatszerárus árul,
a hitvesét is ismerem szagárul.

Elődje vén volt már. Meghalt. S mint bárki mást,
csak elfeledték. Akár a gyökvonást.

Feledni tudnak jól. A tegnapi halott
szíveikben mára szépen megfagyott.

Egy újságlap repül: most csákót hord a szél.
Költőt is feledtek. Ismerem. Még él.

Még kávéházba jár. Látom hébe-korba,
sötét ruhája válla csupa korpa.

Mit írjak még e versben? Ejtsem el talán,
mint vén levelét a vetkező platán?

Hisz úgyis elfelejtik. Semmi sem segít.
Nézd a világ apró rebbenéseit.
(*Eső esik. Fölszárad…*)

II. TÉTEL **45 pont**

Az alábbi szövegrészletből kiindulva írj 1,5–2 oldalas novellaszerű történetet Krúdy stílusában, amelyben nyomról nyomra követed Szindbád szépséges délutánját!

Hazamenet a szőnyegen nyújtózkodva könyvet vett kezébe, vagy képesalbumban lapozgatott, de a gondolatait mégsem tudta megakadályozni abban, hogy nyomról nyomra kövessék az elmúlt szépséges délután eseményeit.
(Krúdy Gyula: *Szindbád és a csók*)